

ČIMBENICI RIZIKA		
Rizici specifični za Izdavatelja		
Čimbenici rizika	Negativan učinak	Vjerojatnost nastanka
Rizik sezonalnosti poslovanja	visok	visoka
Rizik vremenskih uvjeta i otkazivanja rezervacija	visok	visoka
Rizik oštećenja ili uništenja imovine	srednji	srednja
Operativni rizik	visok	srednja
Rizik razrijeđenja	nizak	mala
Kreditni rizik	visok	visoka
Kamatni rizik	nizak	mala
Valutni rizik	nizak	mala
Rizik likvidnosti	visok	srednja
Rizik inflacije	visok	srednja
Rizik pronalaženja radne snage	visok	mala
Reputacijski rizik	visok	srednja
Politički i geopolitički rizik	srednji	srednja
Rizik druge strane	visok	srednja
Rizik promjene regulacije	nizak	srednja
Makro ekonomski rizik	srednji	mala
Rizik promjene vlasničke strukture	srednji	mala
Koncentracijski rizik	srednji	mala

Rizici povezani s Izdavateljem

Ulaganjem u financijske instrumente ulagatelji očekuju dobit, ali svako ulaganje sa sobom nosi i određene rizike koji mogu značajno utjecati na ostvarenu dobit ili gubitak ulagatelja. Svaki ulagatelj bi se prije donošenja odluke o ulaganju trebao pažljivo informirati i proučiti sve dostupne informacije o relevantnim rizicima. Posebno bi se trebao upoznati s rizicima koji su karakteristični za svakoga pojedinoga ulagatelja.

Navedeni rizici predstavljaju minimum informacija koje potencijalni ulagatelji trebaju uzeti u obzir prilikom donošenja odluke o eventualnom ulaganju u Obveznice Izdavatelja. Rizici navedeni u nastavku predstavljaju najvažnije rizike koji su svojstveni Izdavatelju. Isti ne obuhvaćaju one dodatne rizike koji Izdavatelju nisu bili poznati ili ih Izdavatelj po svojoj razumnoj procjeni ne smatraju važnima, a koji bi mogli značajno ili štetno utjecati na poslovanje Izdavatelja i njihovo financijsko stanje, rezultate poslovanja.

Potencijalni ulagatelji se upućuju na detaljno razmatranje svih ovdje izloženih rizika. Međutim, prije donošenja odluke o eventualnom ulaganju u Obveznice Izdavatelja ključno je da samostalno obave procjenu financijskog stanja Izdavatelja, potencijala i rizike povezane s Izdavateljem.

Rizik sezonalnosti poslovanja

Rizik sezonalnosti poslovanja je rizik koji nastaje zbog koncentriranosti prihoda u jednom dijelu kalendarske godine ili „sezone“. Poremećaji koji nastaju za vrijeme kada se očekuje najveći dio prihoda mogu značajno utjecati na profitabilnost poslovanja i sposobnost servisiranja obveza.

Izdavatelj značajan dio prihoda ostvaruje se tijekom turističke sezone pa lošija sezona može utjecati na prihode i novčani tok. Ovisnost o turističkoj potražnji – gospodarske krize, geopolitički događaji, pandemije ili smanjenje turističkih dolazaka mogu negativno utjecati na popunjenost flote.

Rizik sezonalnosti izdavatelj ocjenjuje visokim, a vjerojatnost nastanka je visoka.

Rizik vremenskih uvjeta i otkazivanja rezervacija

Rizik vremenskih uvjeta i otkazivanja rezervacija nastaje u trenutku kada zbog osobnih, poslovnih ili vremenskih uvjeta klijent otkáže svoju rezervaciju. Takvi slučajevi uzrokuju manje od očekivanih prihoda. Značajan rast otkazivanja može uzrokovati značajne oscilacije u stvarnim prihodima od očekivanih prihoda.

Poslovanje društva može biti pod utjecajem nepovoljnih vremenskih uvjeta koji mogu dovesti do otkazivanja ili promjena u realizaciji charter aranžmana, što potencijalno može utjecati na prihode tijekom sezone.

Međutim, navedeni rizik djelomično je ublažen ugovornim uvjetima poslovanja koji predviđaju naplatu naknade u slučaju otkazivanja rezervacija od strane klijenata. Ovisno o trenutku otkazivanja, društvo zadržava pravo na naplatu 35% ukupne cijene najma za otkazivanja više od dva mjeseca prije početka najma, 50% ukupne cijene najma za otkazivanja između jednog i dva mjeseca prije početka najma te 100% ukupne cijene najma za otkazivanja unutar mjesec dana prije početka najma. Navedeni model smanjuje izloženost društva gubitku prihoda uslijed otkazivanja rezervacija te doprinosi stabilnosti novčanih tokova.

Rizik vremenskih uvjeta i otkazivanja rezervacija izdavatelj ocjenjuje visokim, a vjerojatnost nastanka je visoka.

Rizik oštećenja ili uništenja imovine

Poslovanje društva ovisi o raspoloživosti i ispravnosti flote. Kvarovi, tehnički problemi, oštećenja plovila ili potreba za izvanrednim servisnim zahvatima mogu dovesti do privremenog povlačenja plovila iz uporabe, povećanih troškova održavanja te potencijalnog smanjenja prihoda.

Navedeni rizik društvo nastoji umanjiti provođenjem redovitih preventivnih pregleda i održavanja flote. Sva plovila prolaze detaljan servis i tehničku pripremu prije početka svake charter sezone kako bi se osigurala njihova maksimalna operativna raspoloživost i smanjila mogućnost nastanka kvarova tijekom sezone, uz to društvo ugovara i osiguranje pogonskih šteta, čime se dodatno smanjuje financijska izloženost društva u slučaju nastanka tehničkih kvarova ili oštećenja na pogonskim sustavima plovila.

U slučaju ozbiljnijih pomorskih nezgoda postoji rizik djelomičnog ili potpunog oštećenja plovila. Društvo navedeni rizik ublažava činjenicom da su sva plovila kasko osigurana, čime je značajan dio potencijalne štete pokriven policama osiguranja.

Rizik oštećenja ili uništenja imovine izdavatelj ocjenjuje srednjim, a vjerojatnost nastanka je srednja.

Operativni rizik

Operativni rizik obuhvaća rizika koji su vezani za poslovne operacije i uspješno izvršavanje poslovnih operacija. Izdavatelj aktivno upravlja svim svojim poslovnim procesima i aktivno radi na poboljšanju svojih poslovnih procesa.

Društvo je zbog svojega poslovanja izrazito izloženost operativnom rizik. Poduzeće će bavi iznajmljivanjem brodova. Dok su brodovi u najmu poduzeće nema kontrolu nad njima niti je u mogućnosti garantirati ispravnost broda u svakome trenutku. Operativni riziku može imati značajan utjecaj na prihode, reputaciju i cjelokupno poslovanje društva.

Operativni i projektni rizik izdavatelj ocjenjuje visokim, a vjerojatnost nastanka je srednja.

Rizik razrijeđena

Rizik razrijeđena je rizik koji nastaje kada dođe do promjene tržišne vrijednosti imovine koja se koristi. Ovaj rizik je posebno važan u slučajevima kada se imovina financira posuđenim sredstvima. Ukoliko dođe do poslovnoga slučaja kada se dio imovine mora prodati kako bi se namirile obveze, a pad vrijednosti imovine može uzrokovati da vrijednost imovine koja je dobivena prodajom ne bude dostatna za namirenje dugovanja.

Zbog posla izdavatelja koje je podložno kretanju poslovnih ciklusa kao i preferencija kupaca moguće je da tržišna vrijednost plovila može pasti zbog tržišnih uvjeta, tehnoloških promjena ili smanjene potražnje za rabljenim plovilima. Pad cijene može uzrokovati da tržišna vrijednost kupljene imovine bude manja od iznosa koji je potreban za namirenje potraživanja.

Rizik razrijeđenja izdavatelj ocjenjuje niskim, a vjerojatnost nastanka je niska.

Financijski rizici

U svojem svakodnevnom poslovanju i aktivnostima Izdavatelj je izložen brojnim financijskim rizicima, a osobito:

- a) kreditnom riziku,
- b) kamatnom riziku,
- c) valutnom riziku,
- d) riziku likvidnosti,

Kreditni rizik jest rizik nepodmirenja obveza dužnika - neplaćanja, odnosno mogućnost da se dana sredstva neće pravodobno i/ili u potpunosti vratiti te da se neće vraćati planiranom dinamikom. Izdavatelj će upravljati kreditnim rizikom tako što će aktivno pratiti vlastitu likvidnost, planirati svoje obveze i nastojati ispunjavati svoje obveze sukladno pozitivnim standardima poslovne prakse. Zbog složenosti svojega poslovanja Izdavatelj će nastojati što je više moguće diversificirati svoje izvore financiranja.

Izdavatelj ničim na garantira sigurnost ulaganja niti daje garancije povrata plasmana van svoga poslovnoga stanja u uspjeha. Izdavatelj na garantira prinos na izdani vrijednosti papir.

Kreditni rizik izdavatelj ocjenjuje visokim, a vjerojatnost nastanka je visoka.

Valutni rizik je rizik da će neka valuta imati manju (ili veću) vrijednost na tržištu u budućnosti. Valutni rizik proizlazi iz fluktuacije međuvalutnih odnosa eura i američkog dolara, eura i švicarskog franka, kao i svih valuta koje bi Izdavatelj mogao imati.

Izdavatelj posluje najvećim dijelom u eurima. Za dio poslovanja koji je potreban u stranoj valuti, izdavatelj će za takve troškove kupiti stranu valutu. Izdavatelj neće zauzimati nikakve špekulativne pozicije u stranim valutama.

Valutni rizik izdavatelj ocjenjuje niskim, a vjerojatnost nastanka je niska.

Rizik likvidnosti je nemogućnost Izdavatelja da osigura dostatna raspoloživa novčana sredstva za podmirenje tekućih obveza. Izdavatelj upravlja rizikom likvidnosti na način da u svakom trenutku ima na raspolaganju dostatna novčana sredstva na svojim računima. Izdavatelj redovito izrađuje

projekcije novčanog toka na mjesečnoj, kvartalnoj, godišnjoj i dugogodišnjoj razini s ciljem redovitog predviđanja potreba za likvidnim sredstvima.

U slučaju slabije sezone ili nepredviđenih događaja društvo možda neće ostvariti planirane novčane tokove potrebne za uredno servisiranje obveza.

Izdavatelj će upravljati ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, te konstantno će nadgledati prognozirane i stvarne novčane tijekove i uspoređuje rokove dospijeca financijske imovine i obveza.

Zbog strukture duga i poslovnih planova Izdavatelja postoji potreba za likvidnosti kako bi se svih poslovni planovi ostvarili. Izdavatelj je svjestan rizika likvidnost kao važnoga rizika koji se mora kontrolirati radi održavanja kontinuiranoga poslovanja.

Rizik likvidnosti izdavatelj ocjenjuje visokim, a vjerojatnost nastanka je srednja.

Rizik poslovnog okruženja – inflacija

Rizik inflacije jeste da će značajne promjene u cijenama u ekonomiji kao i značajna stopa inflacije iznad povijesnih prosjeka mogu negativno utjecati na poslovanja izdavatelja.

Prema zadnjoj službenoj objavi inflacije koja je bila u svibnju inflacije u RH je 5,2%, ta stopa je među najvećima u Euro zoni. Glavni uzrok inflacije je nepovoljna struktura ekonomije koja nema mogućnost brze i učinkovite anti-inflatorne reakcije na vanjske šokove.

Vojni sukobi u Ukrajini i Iranu su značajno usporili dostavu energenata i mogućnost Europe da garantira dovoljno energenata za cjelokupnu populaciju. To je rezultiralo sa značajnim rastom cijena, a rast cijena energenata se je prelio na cjelokupnu EU ekonomiju.

Osim rasta cijena energenta Hrvatska ekonomija je pogođena s rastom cijena hrane što je primarno uzrokovano nedovoljnom domaćom proizvodnjom. Izdavatelj je u svojem poslovanju posebno izložen riziku promjene sljedećih troškova: povećanje cijena marina, servisa, rezervnih dijelova, radne snage i goriva može utjecati na profitabilnost.

Rizik poslovnoga okruženja i inflacije Izdavatelj ocjenjuje visokim, a vjerojatnost nastanka je srednja.

Rizik pronalaženja radne snage

Postoji određeni rizik u pogledu osiguranja dovoljnog broja kvalificiranih radnika za usluge kojima se Izdavatelj bavi. Trendovi na tržištu rada, uključujući smanjenu raspoloživost radne snage u sektoru turizma, mogli bi u budućnosti otežati zapošljavanje i povećati troškove rada. Izdavatelj zapošljava osobe koje imaju posebne kvalifikacije, upravo zbog toga moguće je da Izdavatelj neće moći naći dovoljan broj radnika da bi popunio raspoloživa radna mjesta.

Izdavatelj očekuje da povećanje kapaciteta neće izazvati značajne potrebe za radnom snagom.

Rizik pronalaženja radne snage izdavatelj ocjenjuje visokim, a vjerojatnost nastanka je mala.

Reputacijski rizik

Reputacijski rizik je potencijal za gubitak povjerenja, vjerodostojnosti ili tržišne vrijednosti brenda, koji nastaje kao posljedica negativne javne percepcije ili publiciteta koji može nastati zbog loših

postupaka poduzeća, pada kvalitete usluge ili bilo kojega drugoga razloga i može se pojaviti putem medije, društvenih mreža ili bilo kojih drugih medija.

Izdavatelj posluje u uslužnoj djelatnosti koja je primarno orijentirana na kupce koji imaju jasnu potrebu za uslugom. Kvaliteta usluge koju Izdavatelj pruža je od iznimne važnosti za poslovanje i prihode Izdavatelja.

Izdavatelj kontinuirano prati svoju reputaciju i nastoji kroz svoje redovne poslovne aktivnosti zadržati visoki stupanj povjerenja koje ima kod korisnika usluge.

Reputacijski rizik izdavatelj ocjenjuje visokim, a vjerojatnost nastanka je srednja.

Politički i geopolitički rizik

Politički rizik odnosi se na sve rizike koji bi mogli utjecati na političku nestabilnost države. Politički rizik vezan je prije svega uz promjene nositelja političke vlasti, odnosno njihovih stajališta vezanih uz upravljanje gospodarstvom. Za gospodarstvo jedne zemlje iznimno je značajna politička situacija u toj zemlji. Uzevši u obzir trenutačno stanje unutarnjih i vanjskopolitičkih odnosa, Republika Hrvatska je stabilna parlamentarna demokracija, članica je Europske Unije, NATO saveza i Schengenskog prostora. Kao dio Europske Unije Republika Hrvatska primjenjuje europske standarde, norme i smjernice, te je njezino zakonodavstvo usklađeno s zakonodavstvom Europske Unije. Republika Hrvatska od 1. siječnja 2023 godine koristi euro kao domaću valutu.

Stabilnost Vlade Republike Hrvatske i njezin program može bitno utjecati na pozitivan ili negativan položaj gospodarskih subjekata budući da političke odluke koje se donose zakonodavnim i izvršnim organima imaju izravan utjecaj na poslovanje Izdavatelja. U širem smislu politički rizik se odnosi na: pravni rizik, regulatorni rizik, rizik da država ne ispunjava svoje obveze prema kreditorima i druge financijske obveze, rizik opasnosti od političkog nasilja što uključuje rizik od štrajkova, nasilnih prosvjeda, nemira, sabotaza, terorizma, građanskog rata i revolucija.

Geopolitički rizik je rizik koji nastaje zbog negativne globalne situacije, rata, problema s dobavnim lancima, političkih previranja.

Izdavatelj nije direktno povezan s političkim faktorima niti ima bilo kakvu povezanost s geopolitičkim akterima. Izdavatelj napominje da postoji negativan sekundarni učinak od negativne političke i geopolitičke situacije. Ovo se posebno manifestira u odabiru turističkih destinacija zbog ratnih aktivnosti, kod rasta cijena energenata i rasta inflacije zbog geopolitičkih faktora

Politički i geopolitički rizik izdavatelj ocjenjuje srednjim, a vjerojatnost nastanka je srednja.

Rizik druge strane (eng. Counterparty risk)

Značajan dio poslovanja Izdavatelja ovisi o djelatnostima koje Izdavatelj povjerava trećim stranama i koje su specijalizirane za specifične djelatnosti. Ovdje se posebno radi o serviserima brodova i uslugama koje Izdavatelj dobiva u marinama. Izdavatelj ne može garantirati da će treće strane u potpunosti i na zadovoljavajući način ispuniti sve svoje obveze prema izdavatelju.

Izdavatelj ne može garantirati da će poslovi za koje planira ugovoriti treće strane biti napravljeni po trenutno budžetiranim cijenama.

Izdavatelja nastoji kontrolirati rizik druge strane praćenjem ispunjavanja poslovnih obveza koje druga strana treba ispuniti i prema potrebi traženju alternativa za poslovne suradnike koji ne ispunjavaju ugovorene obveze na zadovoljavajući način.

Reputacijski druge strane izdavatelj ocjenjuje visokim, a vjerojatnost nastanka je srednja.

Rizik promjene poreznih i drugih propisa i regulatorni rizik

Rizik promjene poreznih i drugih propisa predstavlja značajan rizik za potencijalne ulagatelje u obveznice Izdavatelja. Ovaj rizik predstavlja vjerojatnost da zakonodavne vlasti promijene porezne i druge propise na način koji će negativno utjecati na profitabilnost Izdavatelja. Porezni sustav Republike Hrvatske podložan je čestim promjenama, i to ne samo visinom poreznih stopa, već i predmetom oporezivanja, a bilo je i promjena ostalih propisa najviše radi usklađenja sa zakonodavstvom Europske unije. Učestala izmjena poreznih propisa može narušiti financijski položaj Izdavatelja i ugroziti daljnja ulaganja i poslovne planove.

Glavnina poslovnih aktivnosti izdavatelj se odvija u uslužnoj djelatnosti koja ima značajno porezno opterećenje i nalazi se u sustavu PDV-a. Promjene poreznoga sustava koje su uzrokovane nestabilnosti proračuna središnje države mogu dovesti do negativnih posljedica za Izdavatelja.

Promjene zakonskih propisa vezanih uz pomorski promet, charter djelatnost ili porezni okvir npr. promjena stope poreza za uslugu smještaja na plovilu također mogu utjecati na poslovanje.

Iako Izdavatelj posluje po trenutnoj regulativi moguće je da u budućnosti dođe do promjene relevantne regulative. Rizikom promjene poreznih i drugih propisa Izdavatelj može vrlo ograničeno upravljati.

Rizik promjene poreznih i drugih propisa i regulatorni rizik izdavatelj ocjenjuje niskim, a vjerojatnost nastanka je srednja.

Makroekonomski rizik

Makroekonomski rizik vezan je uz gospodarsku situaciju u zemlji, stabilnost cijena, geopolitičku stabilnost i opće kretanje poslovnoga ciklusa u ekonomiji. Makro ekonomski rizik također obuhvaća i rizik egzogenoga šoka kojima može biti izložena mala otvorena ekonomija kao što je Hrvatska.

Trenutno ekonomsko stanje u Hrvatskoj je izrazito pozitivno. BDP rasta po stopama koje su značajno iznad prosjeka EU i povijesnih prosjeka. Stopa nezaposlenosti i ukupna nezaposlenost su povijesno niske.

Iako je sada stanje izrazito povoljno Izdavatelj nema procjene makro ekonomskih kretanja u budućnosti niti može predvidjeti kretanje poslovnoga ciklusa za vrijeme trajanja izdanja. Iako je sada makro ekonomsko okruženje povoljno ulazak ekonomije u recesiju bi imao negativan učinak na Izdavatelja.

Izdavatelj se bavi aktivnostima koje su izrazito osjetljive na ekonomske cikluse i negativna ekonomska kretanja mogu značajno utjecati broj korisnima usluga koje pruža izdavatelj.

Marko ekonomski rizik izdavatelj ocjenjuje srednjim, a vjerojatnost nastanka je mala.

Rizik promjene vlasničke strukture i financijske nestabilnosti

Rizik promjene vlasničke strukture se odnose na mogućnost da promjena vlasničke strukture značajno promijeni poslovanja Izdavatelja.

Ukoliko izdavatelj ocjeni moguće da prikupi nova sredstava putem dokapitalizacije ili putem traženja strateškoga partnera. U takvom slučaju moguće je da dođe do promjene vlasničke strukture.

Rizik promjene vlasničke strukture izdavatelj ocjenjuje niskim, a vjerojatnost nastanka je mala.

Koncentracijski rizik

Koncentracijski rizik jest rizik koji proizlazi iz svake pojedinačne, izravne ili neizravne, izloženosti prema jednoj osobi, grupi povezanih osoba odnosno središnjoj drugoj ugovornoj strani ili skupa izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti gospodarski sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni poslovi ili roba.

Izdavatelj posluje s dobavljačima roba i usluga s kojima nastoji izgraditi što bolji poslovni odnos. U nekim slučajevima nije moguće diversificirati broj dobavljača.

Koncentracijski rizik izdavatelj ocjenjuje srednjim, a vjerojatnost nastanka je mala.